

TRISTAN JA ISOLDE

1. näytös. – Tristan, Kornwallin kuninkaan veljenpoika, on laivoineen tuomassa Irlannin kuninkaan tytärtä Isoldea hallitsijalleen puolisoiksi. Laiva on lähestymässä rantaa ja Isolde on päättänyt ennemmin kuolla, kuin tulla vaimoksi vanhalle kuningas Markelle. Hän haluaa tavata Tristanin ja pyytää seuranaistaan Brangänea tuomaan Tristanin luokseen. Tristan ei kuitenkaan anna käskä itseään, tämän vastauksen tuo Isoldelle hänen uskotunsa Kurwenal. Kun Brangäne ei ymmärrä tämän käyttäytymisen syytä, kertoo Isolde hänelle salaisuutensa. Hän tuntee Tristanin jo vanhastaan. Tristan on aikoinaan taistelussa surmannut Isolden sulhasen Moroldin. Vaikeasti haavoittunut Tristan oli hakenut parannusta lääkitsemiskeinoistaan tunnetun Isolden luota käyttäen valenimeä Tantris. Isolde ei ollut aluksi tuntenut ritaria sulhasensa surmaajaksi, mutta kun asia oli hänelle selvinnyt oli hän halunnut kostaa sulhasensa kuoleman tappamalla Tristanin. Aiettaan hän ei ollut voinut toteuttaa, salainen rakkaus oli hänet estänyt surmantyöstä. Mutta kun tuo sama ritari oli nyt viemässä häntä kuninkaansa puolisoiksi, ei Isolde näe muuta ratkaisua kuin että sekä hänen että Tristanin on kuoltava. Vastusteleva Brangäne saa määräyksen sekoittaa myrkkijuoman. Laivan lähestyessä satamaa saapuu Tristan Isolden luo, hänkin on rakastunut Isoldeen, mutta hän on sitoutunut tuomaan kuninkaansa kihlatun perille koskemattomana. Isolde ojentaa hänelle maljan sovinnon maljana. Molemmat juovat. Mutta Brangäne ei olekaan sekoittanut myrkyä, vaan lemmenjuoman. Ajatukset kuolemasta katoavat, Tristan ja Isolde tuntevat nyt vain rakkauden hehkun. Laiva saapuu rantaan. Matka on päättynyt.

2. näytös. – Kuningas Marke on seurueineen öisellä metsästysretkellä. Joukosta puuttuu vain Tristan, joka toisten poissaollessa haluaa tavata Isolden. Brangäne varoittaa Isoldea: Melot, muuan hovimiehistä käyttää metsästysretkeä hyväkseen voidakseen todistaa kuninkaalle Isolden pettävän miestänsä. Mutta Isolde kaipaa vain Tristania, joka sovitun merkin saatuaan saapuu hänen luokseen. Rakastavaisten kohtauksen keskeyttää kuitenkin Marke, Melotin juoni on onnistunut. Marke on syvästi järkyttynyt uskollisimpana ystävänänsä pitämänsä Tristanin petoksesta. Tristan tuntee tehneensä väärin ja tahtoo vain kuolla, Isolde ilmaisee haluavansa seurata Tristania. Kun Tristan suutelee häntä hellästi otsalle, vetää Melot miekkansa esiin. Tristan ryhtyy taisteluun vain saadakseen surmansa Melotin miekasta. Haavoittuneena hän vaipuu Kurwenalin käsivarsille.

3. näytös. – Kurwenal on vienyt Tristanin tämän linnaan Kareoliin Bretagnessa. Paimenen valittava laulu herättää Tristanin ja

Kurwenal on lähettänyt noutamaan Isoldea, ainoaa, joka voisi lääkitä Tristanin haavat. Kuumehoureissaan Tristan elää uudelleen suuren rakkautensa eri vaiheet. Vihdoin ilmoittaa paimen Isolden laivan saapuneen. Tristan syöksyy häntä vastaan vain kuollakseen rakastettunsa käsivarsille. Mutta myös toinen laiva on laskenut rantaan tuoden mukanaan Marken ja Brangänen. Tämä on kertonut kuninkaalle skoittaneensa lemmenjuoman. Marke haluaa vapaaehtoisesti luopua Isoldesta, mutta saapuu liian myöhään. Kurwenal luulee kuitenkin Marken saapuneen kostotarkoituksessa ja ryhtyy vastarintaan. Melot saa surmansa ja myös Kurwenal haavoittuu kuolettavasti. Mutta Isolde on jo kuin kaiken maallisen yläpuolella, vain kuolema voi hänet ja Tristanin enää yhdistää.

TRISTAN OCH ISOLDE

Akt. 1. – Tristan är med sina skepp på väg till Kornwall medförande den irländska prinsessan Isolde som skall förmälas vid Tristan uppdragsgivare, den gamle kung Marke. Isolde är förtvivlad över att tvingas äkta denne och ber sin hovdam, Brangäne kalla på Tristan. Men han ger henne ett undvikande svar via sin väpnare Kurwenal. På Brangänes förvånade reaktion, anförtror Isolde henne sin hemlighet. Tristan har en gång i tvekamp dödat Isoldes trolovade Morold. Under antaget namn sökte den svårt sårade Tristan skydd och hjälp hos Isolde som när hon fick veta om dådet ville hämnas sin trolovades död genom att döda dennes baneman. En spirande kärlek till Tristan hindrade henne att fullfölja sin avsikt. Nu när samma riddare är på väg att föra henne till kung Marke, känner hon sig djupt förorättad och hon ber Brangäne blanda till en giftbägare som Isolde skall tömma tillsammans med Tristan. Även Tristan är förälskad i Isolde och när han vid resans slut kommer till henne, ger hon honom giftbägaren. Men Brangäne har istället för gift blandat till en kärleksdryck och både Tristan och Isolde genomsyras av en djup kärlek till varandra.

Akt. 2. – Kung Marke är med sitt följe ute på en nattlig jakt. Tristan och Isolde har stämt möte i parken. Brangänes varning att Melot endast arrangerat jaktpartiet för att vid hemkomsten beslå Tristan med otrohet, klingar för döva öron. Isolde har endast Tristan i tankarna och hon ger tecken till att han kan komma.

De båda älskandes möte avbryts emellertid av Marke som är djupt kränkt av sin väns trolöshet. Tristan förblir svarslös och frågar Isolde om hon vill följa honom in i den eviga natten. Då hon jakar, kysser han henne på pannan. Melot drar sitt svärd och sårar honom dödligt.

Akt. 3. – På sin borg Kareol i Bretagne ligger den dödligt sårade Tristan försänkt i en djup sömn. Kurweval har skickat efter Isolde, den enda som kan rädda hans herre. En herde skall med en lustig melodi från utkikspunkten varsla om skeppets ankomst. Tristan vaknar ur sina feberdrömmar men fortfarande ligger havet öde. Äntligen förkunnar herden ankomsten av Isoldes skepp. Tristan skyndar henne till mötes men han sjunker död i hennes famn. Men även Markes skepp är i antågande, medförande Brangäne som erkänt att hon blandat till kärleksdrycken. Marke önskar frivilligt avstå från Isolde men kommer för sent. Kurwenal, som tror att kungen kommer i syfte att hämnas, ställer borgen i förvarsskick och i den strid som utkämpas får både han och Melot sin bane. Men Isoldes enda önskan är att bortom det jordiska få återförena sig med Tristan och hon sjunker död ihop vid den älskade.